

Lek og lære

Meisel: På gamlemåten tar det tid å dele opp steiner som er for store til å flyttes. Synne Gjose Skaaren prøver seg med hammer og meisel.

ALLE FOTO: MARIANN TVETE

Kunnskap og opplevelser: På Vitengården skal publikum «lære

Hjelpkraft: Under oppdyrking av Jæren ble det utviklet mange Isak Rønneberg Fagereng som sveiver og jekker opp sin egen

En yrende mengde med neongule vester piler omkring utstillinger, apparater og gamle traktorer. Vi er på Vitengården i Nærbø i Rogaland.

NÆRBØ. Vitengården er en del av Jærmuseet, og har tatt mål av seg å vise hvordan det jærske landskapet har endret seg i takt med teknologisk utvikling.

Filosofien er at ved å la de besøkende være aktive selv, i stedet for bare å hestekraftse på utstillinger, får de bedre forståelse av slitet som ligger bak dyrkingen av Jæren. Barna som er på besøk i dag heiser seg selv opp i talje, og oppdager at antall taljer har betydning. Andre hogger i stein, mens atter andre står i kø for å gå gjennom en mørk tunnel der de kan kjenne følelsen av myr mellom tærne.

En egen avdeling er viet energi. Et av apparatene demonstrerer hvor mye en hestekraft egentlig er. 75 kilo skal løftes

rett opp i løpet av et sekund.

– Det var tyngre enn jeg trodde, sier en svett Ole Martin Folkestad.

– Det er kjempekjekt her. Jeg visste litt om landbruk, men har lært mye. Det gøyeste var å gi navn til grisungene, sier Karianne Måland Madsen (13).

For det er levende dyr på gården også. Helt siden Vitengården åpnet i 1995 har det vært gårdsdrift på gamle måten. Driftsmetodene tilsvarer det som var vanlig på 1950-tallet. Det gamle våningshuset er intakt og interiøret fra 60–70 år tilbake i tid er bevart.

– Det er mange voksne som kommer inn her og trekker pusten og sier: «husker du den og husker du de», mens de peker og prøver, forteller avdelingsleder for Vitengården, Helene Ø. Larsen.

Hun forteller at det i fjor var 43.000 besøkende innom gården, 13.000 av dem elever og studenter.

– Vi har undervisningsopplegg

for alt fra barnehage til høyskole. Den største gruppen er nok likevel barnefamilier. Det er mange foreldre som tar med ungene hit for å vise fram en kultur de identifiserer seg med, sier Larsen.

Så når alle apparatene og innretningene er prøvd ut innendørs, kan barn og voksne bevege seg ut og over til gården for å hoppe i høyet og få nærkontakt med kyr, gjess, sauer, fjordinger og griser av ymse slag.

– Nå til dags er det så strenge restriksjoner på gårder, at det knapt er besøk der. Vi er i Hå, Norges største husdyrkommune, og selv her er det mange unger som aldri har vært i et fjøs. Her på Vitengården har de mulighet til å få nærkontakt med dyrene og kjenne at kua er varm og at det faktisk lukter ganske stramt i et grisehus, sier Larsen.

HAAKON BARSTAD
haakon.barstad@nationen.no

nationen.no

Se flere bilder på nationen.no

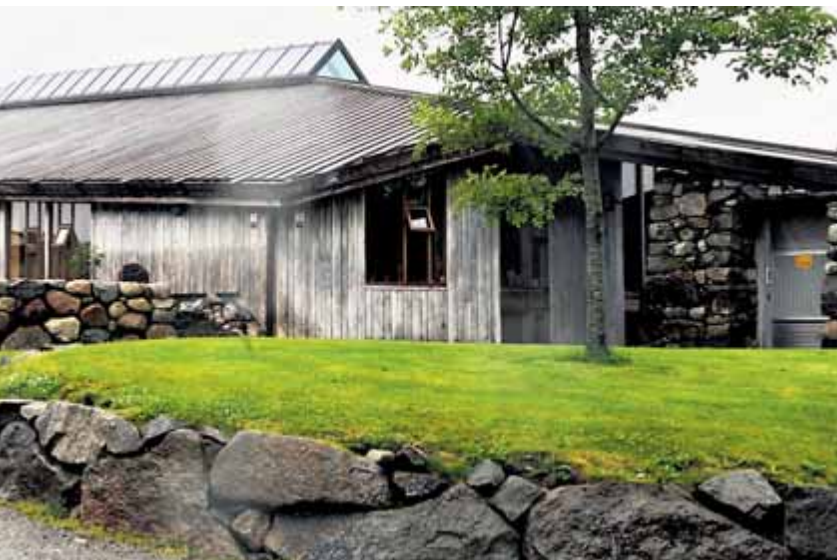

Traktor: For Aslaq Falk Svangøy (2) er det ikke lett å skjønne at Vitengården handler om teknologisk utvikling i landbruket. Men en gammel traktor er gøy uansett.

UKJENT FOR MANGE

«Vi er i Norges største husdyrkommune, og selv her er det mange unger som aldri har vært i et fjøs.»

HELENE Ø. LARSEN
AVDELINGSLEDER FOR VITENGÅRDEN

ved å gjera.»

Dyr: I dag vokser de færreste opp på gård, og da er nærkontakt med en ku et eksotisk møte. Steinar Clausen (t.v.) og Erik Frafjord har tatt følge med gårdsutt Sondre Ueland for å gi kyrne en ekstra godbit.

metoder for å flytte på tunge steiner. Her er det Kristoffer Bore (t.v.) og Anders kroppsvekt.

Tautrekking: Ole Martin Folkestad (foran) med god hjelp av unger som deltar på «Fiks ferrige ferie», sommer-skole fra Stavanger.

Museum: Vitengarden er både et museum og et vitensenter. I en av hallene står det en stor samling med veterantraktorer. Samlingen strekker seg over flere århundrer, og alle kjøretøyene er i kjørbær stand.

Teknikk: Lasting av «høyballer» er en populær aktivitet for ungene fra feriekлубben.